

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

6 Απριλίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 2215

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 52491 ΕΞ 2023

Σύστημα επιβαλλομένων από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.) δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού ή/και του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την υλοποίηση προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (ΕΕΣ) 2014-2020.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (L 347),

β) του Κανονισμού (ΕΕ) 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (L 347),

γ) του Κανονισμού (ΕΕ) 231/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙ) (L 77),

δ) του Κανονισμού (ΕΕ) 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας (L 77),

ε) του Κανονισμού (ΕΕ) 236/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τον καθορισμό κοινών κανόνων για την εφαρμογή

των μηχανισμών χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της Ένωσης (L 77),

στ) του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 447/2014 της Επιτροπής, της 2ας Μαΐου 2014, σχετικά με τους ειδικούς κανόνες εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 231/2014 του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙ) (L 132),

ζ) του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 897/2014 της Επιτροπής, της 18ης Αυγούστου 2014, για τον καθορισμό των ειδικών διατάξεων εφαρμογής των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας (L 244),

η) του κατ'εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 481/2014 της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του Κανονισμού 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου όσον αφορά τους ειδικούς κανόνες σχετικά με την επιλεξιμότητα των δαπανών για προγράμματα συνεργασίας (L 138),

θ) της υπό στοιχεία C(2013) 9527/19.12.2013 απόφασης της Επιτροπής «για τη θέσπιση και την έγκριση κατευθυντήριων γραμμών για τον καθορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων που πρέπει να γίνονται από την Επιτροπή στις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από την Ένωση στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, λόγω μη συμμόρφωσης με τους κανόνες περί δημόσιων συμβάσεων»,

ι) της υπό στοιχεία C (2019) 3452 final/14.05.2019 απόφασης της Επιτροπής «για τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών για τον καθορισμό των Δημοσιονομικών Διορθώσεων που πρέπει να γίνονται στις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από την Ένωση για μη συμμόρφωση με τους ισχύοντες κανόνες για τις Δημόσιες Συμβάσεις»,

ια) του ν. 4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α' 297) και άλλες διατάξεις.» (Α' 265) και ειδικότερα των παρ. 8 και 15 του άρθρου 12, του άρθρου 22, του άρθρου 33 καθώς και του άρθρου 43, σε συνδυασμό με το άρθρο 66 του ν. 4914/2022 (Α' 61)

ιβ) του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143) και ειδικότερα των άρθρων 96 και 121-123,

ιγ) του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133),

ιδ) του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων» (ν. 4978/2022, Α' 190),

ιε) του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019,

ιστ) του π.δ. 16/1989 «Κανονισμός λειτουργίας Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ.) και των Τοπικών Γραφείων και καθήκοντα υπαλλήλων αυτών» (Α' 6),

ιζ) του π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181),

ιη) του π.δ. 6/2022 «Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών, σύσταση Ειδικής Γραμματείας, μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων» (Α' 17),

ιθ) της υπό στοιχεία 2/58493/ΔΠΓΚ/31-7-2018 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Οικονομική και Διοικητική Ταξινόμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού» (Β' 3240), όπως τροποποιήθηκε με την υπό στοιχεία 2/6509/ΔΠΓΚ/5-2-2020 (Β' 375) απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών,

κ) της υπό στοιχεία Υ70/30-10-2020 απόφασης του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Θεόδωρο Σκυλακάκη» (Β' 4808) και,

κα) της υπό στοιχεία 302050/ΥΔ5250/23.10.2018 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων του Στόχου Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ) 2014 - 2020, σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 4314/2014» (Β' 5205).

2. Την ανάγκη θεσμοθέτησης του πλαισίου που αφορά το σύστημα των επιβαλλομένων από την Ε.Δ.Ε.Λ. δημοσιονομικών διορθώσεων και τις διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού ή/και του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την υλοποίηση προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» κατά την Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2014- 2020.

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις αυτής της απόφασης, δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Πεδίο εφαρμογής - Ορισμοί

Άρθρο 1

Πεδίο Εφαρμογής

1. α) Οι διατάξεις της παρούσας καθορίζουν το σύστημα των δημοσιονομικών διορθώσεων και τις δια-

δικασίες ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών δημοσίας δαπάνης από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού ή/και του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες εφαρμόζονται από την ΕΔΕΛ, κατόπιν διαπίστωσης παρατυπίας, στους (κύριους) δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, στα Προγράμματα του στόχου Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ), που διαχειρίζεται η Ελλάδα. Τα προγράμματα αυτά στα οποία η ΕΔΕΛ έχει οριστεί ως Αρχή Ελέγχου είναι τα εξής:

αα) IPA II CBC Ελλάδα - Δημοκρατία Βόρειας Μακεδονίας 2014-2020,

αβ) Interreg V-A Ελλάδα - Κύπρος 2014-2020,

αγ) Interreg V-Βαλκανική - Μεσόγειος 2014-2020,

αδ) Interreg V-A Ελλάδα - Ιταλία 2014-2020,

αε) Interreg V-A Ελλάδα - Βουλγαρία 2014-2020, και

αστ) IPA II CBC Ελλάδα - Αλβανία 2014-2020.

β) Οι ανωτέρω δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις επιβάλλονται από την ΕΔΕΛ σε συνέχεια:

βα) των ελέγχων που διενεργεί η Ε.Δ.Ε.Λ. σύμφωνα με τα άρθρα 11 και 12 του ν. 4314/2014,

ββ) της λήψης περαιτέρω διορθωτικών μέτρων κατόπιν αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των οριστικών ελέγχων της Ε.Δ.Ε.Λ., σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην περ. (β) της παρ. 8 του άρθρου 12 του ν. 4314/2014.

γ) για τις επιβαλλόμενες δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών σε (κύριους) δικαιούχους των ανωτέρω Προγραμμάτων που είναι εγκατεστημένοι εκτός Ελλάδας, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 8.

2. Στα Προγράμματα του στόχου ΕΕΣ που συμμετέχει η Ελλάδα και στα οποία η Αρχή Ελέγχου δεν έχει την έδρα της στην Ελλάδα, για τους ελέγχους και τις επιβαλλόμενες δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών δημοσίας δαπάνης, που επιβάλλονται σε (κύριους) δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 9 και 10. Τα προγράμματα αυτά είναι:

α) τα Διασυνοριακά Προγράμματα «Μαύρη Θάλασσα» και «Λεκάνη της Μεσογείου» (MED -ENI CBC) που συγχρηματοδοτούνται από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας (ENI),

β) τα διακρατικά Προγράμματα «ΑΔΡΙΑΤΙΚΗ - ΙΟΝΙΟ» (ADRION) και «Μεσογειακός Χώρος» (MED) και το Διαπεριφερειακό Πρόγραμμα «Interreg EUROPE» και το Πρόγραμμα -Δίκτυο URBACT που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ,

γ) το Πρόγραμμα - Δίκτυο INTERACT, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και

δ) το Πρόγραμμα - Δίκτυο ESPON, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ.

Άρθρο 2

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας νοούνται ως:

Πρόγραμμα Συνεργασίας (εφεξής και ΠΣ): Έγγραφο που υποβλήθηκε από δύο (2) τουλάχιστον Κράτη Μέλη (κ-μ) ή ένα τουλάχιστον Κράτος Μέλος και ένα μη μέλος

και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο οποίο περιγράφεται μία αναπτυξιακή στρατηγική με ένα συνεκτικό σύνολο προτεραιοτήτων, που θα υλοποιηθούν με τη βοήθεια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) ή/και του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (IPA II) ή/και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας (ENI).

Διαχειριστική Αρχή (εφεξής, και ΔΑ): Εθνική, περιφερειακή ή τοπική αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ορίζεται από τα κράτη που συμμετέχουν σε ένα πρόγραμμα συνεργασίας ως υπεύθυνος/ος για τη διαχείριση και την υλοποίηση του Προγράμματος Συνεργασίας, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, και ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στα σχετικά άρθρα των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τα Προγράμματα που διαχειρίζεται η Ελλάδα, ως Διαχειριστική Αρχή έχει οριστεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία».

Δικαιούχος: Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή την έναρξη και την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων. Στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων, (όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παρ. 13 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013) ως δικαιούχος νοείται ο φορέας που λαμβάνει την ενίσχυση.

Κύριος Δικαιούχος (εφεξής και ΚΔ): Ο Δικαιούχος, ο οποίος λαμβάνει κατά περίπτωση την ενωσιακή συγχρηματοδότηση και αναλαμβάνει πάντα την συνολική ευθύνη για την υποβολή της πρότασης και την υλοποίηση της πράξης, κατά την έννοια των σχετικών άρθρων των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αρχή Πιστοποίησης (εφεξής και ΑΠ): Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή φορέας που ορίζεται από το κράτος όπου εδρεύει η Διαχειριστική Αρχή του οικείου Προγράμματος Συνεργασίας. Όσον αφορά τα καθήκοντα της Αρχής Πιστοποίησης, ισχύει το άρθρο 126 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και το άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013. Η Αρχή Πιστοποίησης λαμβάνει τις πληρωμές που πραγματοποιεί η Επιτροπή και, κατά κανόνα, πραγματοποιεί πληρωμές στον κύριο δικαιούχο σύμφωνα με το άρθρο 132 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013. Ειδικά για τα Προγράμματα η Διαχειριστική Αρχή των οποίων εδρεύει στην Ελλάδα, ως Αρχή Πιστοποίησης έχει οριστεί η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων».

Αρχή Ελέγχου (εφεξής και ΑΕ): Ο φορέας που έχει την ευθύνη για την επαλήθευση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του Προγράμματος Συνεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή Ελέγχου ορίζεται από το κ-μ όπου εδρεύει η Διαχειριστική Αρχή του οικείου ΠΣ και αναλαμβάνει τα καθήκοντα που προβλέπονται στα άρθρα 127 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 και 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 1299/2013. Η Αρχή Ελέγχου του ΠΣ επικουρείται στην άσκηση των καθηκόντων της, από Ομάδα Ελεγκτών. Ειδικά για τα Προγράμματα η Διαχειριστική Αρχή των οποίων εδρεύει στην Ελλάδα, ως Αρχή Ελέγχου έχει οριστεί η Επιτροπή

Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) του άρθρου 11 του ν. 4314/2014 (Α' 265).

Ομάδα Ελεγκτών (ΟΕ/Group of Auditors, GoA): Απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο κάθε κράτους μέλους και κάθε τρίτης χώρας που συμμετέχει στο ΠΣ και τους αναπληρωτές τους. Η ΟΕ επικουρεί την Αρχή Ελέγχου του ΠΣ κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 127 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, όταν σύμφωνα με το άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 1299/2013, η Αρχή Ελέγχου του ΠΣ, δεν έχει την εξουσιοδότηση από τα κ-μ και τις τρίτες χώρες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα να εκτελεί απευθείας τα καθήκοντα αυτά σε ολόκληρη την επικράτεια που καλύπτεται από το ΠΣ. Η ΟΕ θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της και προεδρεύεται από την Αρχή Ελέγχου του ΠΣ. Τα μέλη της ΟΕ είναι λειτουργικά ανεξάρτητα από τις αρχές διαχείρισης και πιστοποίησης του ΠΣ, τα όργανα λήψης αποφάσεων καθώς και τις υπό έλεγχο πράξεις.

Πράξη: Έργο, σύμβαση, δράση ή ομάδα έργων, το οποίο επιλέγεται από το αρμόδιο όργανο κάθε Προγράμματος Συνεργασίας, σύμφωνα με τα κριτήρια που αποφασίστηκαν από την Επιτροπή Παρακολούθησης, και το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του οικείου άξονα προτεραιότητας.

Δημόσια Δαπάνη: Κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση των πράξεων που προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ, καθώς και κάθε παρόμοια δαπάνη στο πλαίσιο του IPA II και του ENI.

Εθνική αρχή: Είναι ο εθνικός φορέας που ορίζει κάθε συμμετέχουσα χώρα στο Πρόγραμμα Συνεργασίας, η οποία φέρει την ευθύνη για την στήριξη της Διαχειριστικής Αρχής (ΔΑ) κατά την υλοποίηση του προγράμματος στην επικράτειά της. Ως «Εθνική Αρχή» των Προγραμμάτων Συνεργασίας των περ. (α) έως (γ) της παρ. 2 του άρθρου 1 ορίζεται η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» και για την περ. (δ) της παρ. 2 του άρθρου 1 ορίζεται η Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης.

Παρατυπία: κάθε παράβαση του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα που εμπλέκεται στη υλοποίηση του ΠΣ και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης με καταλογισμό σε αυτόν αδικαιολόγητης δαπάνης.

Συστημική παρατυπία: παρατυπία που έχει ενδεχομένως επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα, με μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης σε παρεμφερή είδη πράξεων, η οποία προκύπτει από σοβαρή ανεπάρκεια στην αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της παράλειψης καθορισμού κατάλληλων διαδικασιών, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους ειδικούς κανόνες για κάθε Ταμείο.

Σοβαρή ανεπάρκεια στην αποτελεσματική λειτουργία ενός συστήματος διαχείρισης και ελέγχου: Για τους σκοπούς της εφαρμογής των Ταμείων, ανεπάρκεια για

την οποία είναι απαραίτητο να υπάρξουν ουσιώδεις βελτιώσεις στο σύστημα, η οποία εκθέτει τα Ταμεία σε σημαντικό κίνδυνο παρατυπιών και η ύπαρξη της οποίας δεν συμβιβάζεται με θετική ελεγκτική γνώμη σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

Ταμεία: Για τις ανάγκες της παρούσας όταν γίνεται αναφορά σε «Ταμεία» εννοούνται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), ο Μηχανισμός Προενταξιακής βοήθειας (IPA II) και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας (ENI), από τα οποία συγχρηματοδοτούνται αποκλειστικά τα ΠΣ του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία».

Δημοσιονομική Διόρθωση: Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή/και εθνικής συμμετοχής σε μια πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής της από το Πρόγραμμα Συνεργασίας, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.

Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό: Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με το σχετικό εθνικό/ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο ή/και τους όρους της σχετικής σύμβασης χρηματοδότησης.

Ανάκτηση: Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία. Ειδικά στις πράξεις κρατικών ενισχύσεων ως λαβών θεωρείται ο θεωρείται ο δικαιούχος (λήπτης της ενίσχυσης).

Δελτίο Καταχώρισης Διόρθωσης Επαληθευμένων Δαπανών (εφεξής, Δελτίο Διόρθωσης): Τυποποιημένο έντυπο του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των ΠΣ του Στόχου «ΕΕΣ».

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (εφεξής ΟΠΣ): Το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, όπου καταχωρούνται τα δεδομένα που αφορούν στο ΕΣΠΑ και άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, μεταξύ των οποίων και τα Προγράμματα Συνεργασίας του Στόχου ΕΕΣ.

2. Οι ορισμοί του παρόντος άρθρου ισχύουν γενικά και ιδίως για τα ΠΣ που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ. Για τα ΠΣ που συγχρηματοδοτούνται από το Μηχανισμό Προενταξιακής βοήθειας (IPA II) και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας (ENI) ενδέχεται να χρησιμοποιούνται και διαφορετικοί όροι, σύμφωνα με τους σχετικούς Κανονισμούς της Ε.Ε. και τις διατάξεις εφαρμογής κάθε ΠΣ όπως ισχύουν κάθε φορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Προγράμματα Συνεργασίας όπου
Αρχή Ελέγχου έχει οριστεί η Ε.Δ.ΕΛ.

Άρθρο 3

Διαδικασία ελέγχου, οριστικοποίησης και επικύρωσης των αποτελεσμάτων ελέγχου και επιβολής Δημοσιονομικών Διορθώσεων

1. Μετά το πέρας του ελέγχου σε (κύριους) δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, το ελεγκτικό όργανο του άρθρου 12 του ν. 4314/2014, συντάσσει έκθεση προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου, στην οποία, εφόσον διαπιστώσει παρατυπία, περιλαμβάνει και τυχόν

ουστάσεις για την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων. Ακολούθως υποβάλλει την έκθεση στη αρμόδια ελεγκτική οργανική μονάδα της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΓΔΕΣΠ), η οποία αφού προβεί σε έλεγχο ποιότητας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Ελέγχου της Ε.Δ.ΕΛ., την κοινοποιεί στον ελεγχόμενο (κύριο δικαιούχο/δικαιούχο), στην ΔΑ, στην ΑΠ και σε κάθε άλλο εμπλεκόμενο φορέα, προκειμένου να διατυπώσουν εγγράφως τις αντιρρήσεις ή και παρατηρήσεις τους. Μετά την παρέλευση της προβλεπόμενης από τις ανωτέρω διατάξεις προθεσμίας για την υποβολή αντιρρήσεων, η έκθεση προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου με τις τυχόν αντιρρήσεις ή και παρατηρήσεις των ανωτέρω φορέων και τη σχετική εισήγηση επί του περιεχομένου αυτών, από την αρμόδια ελεγκτική οργανική μονάδα, εξετάζονται από την Ε.Δ.ΕΛ., η οποία οριστικοποιεί τα αποτελέσματα του ελέγχου, με την επιφύλαξη των σχολίων της Ομάδας Ελεγκτών (GOA), μέσω της γραπτής διαδικασίας.

Η έκθεση διαβιβάζεται στην Ομάδα Ελεγκτών (ΟΕ) για διαβούλευση. Οι παρατηρήσεις της ΟΕ λαμβάνονται υπόψη και τότε η έκθεση επικυρώνεται από την Ε.Δ.ΕΛ. και κοινοποιείται στον ελεγχόμενο και σε κάθε άλλο εμπλεκόμενο φορέα του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

2. Εφόσον από τα επικυρωμένα αποτελέσματα του ελέγχου διαπιστώνεται παρατυπία και επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθείσας δαπάνης, ο Πρόεδρος της Ε.Δ.ΕΛ. προβαίνει στην έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης (ΑΔΔ) του άρθρου 5 για τη συνολική δημόσια δαπάνη.

3. Αναφορικά με τις επιβαλλόμενες δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις, διακρίνονται οι ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Σε περίπτωση που διαπιστώνεται μεμονωμένη παρατυπία, εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης από την Ε.Δ.ΕΛ., το ποσό της οποίας προσδιορίζεται κατά τα προβλεπόμενα στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 4 και βαρύνει:

(αα) τους πόρους του (κύριου) δικαιούχου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014,

(αβ) τους πόρους του λήπτη της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014.

β) Σε περίπτωση που διαπιστώνεται συστηματική παρατυπία εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης από την Ε.Δ.ΕΛ., το ποσό της οποίας προσδιορίζεται για τον επηρεαζόμενο από την παρατυπία πληθυσμό, κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 και την παρ. 3 του άρθρου 4 και χωρίς ανάκτηση ποσών από τον (κύριο) δικαιούχο ή τον λήπτη της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, όταν αυτός διαφέρει από τον δικαιούχο της πράξης, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014.

γ) Στις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014, δεν εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης, αλλά απευθύνεται σύσταση προς την οικεία

Δ.Α., για καταχώριση Δελτίου Διόρθωσης στο ΟΠΣ για τις μη επιλέξιμες δαπάνες.

4. Η αρμόδια μονάδα της Διαχειριστικής Αρχής καταχωρίζει τη δημοσιονομική διόρθωση στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία που παραλαμβάνει την επικυρωμένη έκθεση ελέγχου της Αρχής Ελέγχου, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που είχαν καταχωρισθεί. Εφόσον η εντοπισθείσα παρατυπία επηρεάζει και μελλοντικές πληρωμές οι οποίες δεν έχουν δηλωθεί στην Ε.Ε., η σχετική περικοπή πραγματοποιείται με ευθύνη της ΔΑ, κατά την καταχώρισή της πληρωμής στο ΟΠΣ.

5. Η ΕΔΕΛ, σε συνέχεια αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των ελέγχων της και ύστερα από εισήγηση της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων, μπορεί να απευθύνει συστάσεις για οριζόντιες δημοσιονομικές διορθώσεις και λοιπά διορθωτικά μέτρα στην Διαχειριστική Αρχή και στους λοιπούς ελεγχόμενους φορείς, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα εφαρμόζοντας την προβλεπόμενη διαδικασία της περ. β της παρ. 8 του άρθρου 12 του ν. 4314/2014. Το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης προσδιορίζεται κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 4.

6. Στις περιπτώσεις επιβολής οριζόντιων διορθώσεων που αφορούν περισσότερες της μιας πράξης, ή αφορούν σε ένα πρόγραμμα, καθώς και στις περιπτώσεις και κατ' αποκοπή διορθώσεων που αφορούν σε περισσότερες από μία πράξεις, σε συνέχεια των ετήσιων εκθέσεων ελέγχων της Ε.Δ.ΕΛ. για τη μείωση του σφάλματος στο 2%, ή συστημικών προβλημάτων για τα οποία δεν ευθύνονται οι δικαιούχοι καθώς και ελέγχων άλλων αρμόδιων ενωσιακών αρχών/οργάνων, αυτές εφαρμόζονται με ευθύνη της Αρχής Πιστοποίησης. Στην περίπτωση αυτή, η καταχώριση του σχετικού Δελτίου Καταχώρισης Διόρθωσης στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) γίνεται από την Αρχή Πιστοποίησης, η οποία και ενημερώνει τη Διαχειριστική Αρχή και την Αρχή Ελέγχου.

7. Στις περιπτώσεις διαπίστωσης σημαντικού ευρήματος με δημοσιονομική επίπτωση ή υπόνοιας απάτης υλοποιούνται οι παρακάτω ενέργειες:

α) Στην περίπτωση παρατυπίας για την οποία απαιτείται κοινοποίηση στην OLAF, υποβάλλεται από την αρμόδια Δ/νση της ΓΔΕΣΠ το Δελτίο Παρατυπίας, στην OLAF μέσω του IMS (Irregularity Management System).

β) Η έκθεση ελέγχου αποστέλλεται από την Ε.Δ.ΕΛ. για περαιτέρω διερεύνηση στους αρμόδιους φορείς (Εθνική Αρχή Διαφάνειας/AF COS, δικαστικές αρχές κ.λπ.). Η ανωτέρω κοινοποίηση γίνεται με ξεχωριστό έγγραφο που αναφέρει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία. Περαιτέρω ενημερώνεται και η ΑΠ, προκειμένου να προχωρήσει στην εξαίρεση των σχετικών δαπανών της πράξης/υποέργου από τους Ετήσιους Λογαριασμούς μέχρι την ολοκλήρωση της σχετικής διερεύνησης.

8. Όταν η συνεισφορά από το σχετικό Ταμείο ή Χρηματοδοτικό Μέσο (ΕΤΠΑ, ΜΠΒ II) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αντιστοιχεί στη μη επιλέξιμη δαπάνη του δικαιούχου σε μια πράξη και σε μια λογιστική χρήση, δεν υπερβαίνει τα διακόσια πενήντα (250) ευρώ, μη συμπεριλαμβανο-

μένων των τόκων, δεν επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις.

Άρθρο 4

Περιπτώσεις Δημοσιονομικών Διορθώσεων

1. Αναλογικές δημοσιονομικές διορθώσεις

Στις περιπτώσεις που, κατά τον έλεγχο, εντοπίζονται μεμονωμένες παράτυπες δαπάνες, η Ε.Δ.ΕΛ. επιβάλλει δημοσιονομική διόρθωση, σύμφωνα με το άρθρο 6, σε βάρος του (κύριου) δικαιούχου. Κατ' εξαίρεση η δημοσιονομική διόρθωση επιβάλλεται στον λήπτη της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, όταν αυτός διαφέρει από τον δικαιούχο και η παρατυπία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψή του.

2. Κατ' αποκοπή δημοσιονομικές διορθώσεις

α) Στις περιπτώσεις μεμονωμένων ή συστημικών παρατυπιών, οι δημοσιονομικές επιπτώσεις των οποίων δεν είναι άμεσα μετρήσιμες, επειδή εξαρτώνται από πολύ μεγάλο πλήθος μεταβλητών ή είναι διάσπαρτες και η ζημία του προϋπολογισμού (π/υ) είναι υπαρκτή αλλά θα ήταν δυσανάλογη η εξ ολοκλήρου ακύρωση της παράτυπης δαπάνης, ή στις περιπτώσεις που δεν είναι συμφέρον από άποψη σχέσης κόστους ελέγχων-αποτελέσματος να προσδιοριστεί με ακρίβεια η παράτυπη δαπάνη για κάθε μεμονωμένη πράξη, η Ε.Δ.ΕΛ. επιβάλλει δημοσιονομική διόρθωση σε βάρος του (κύριου) δικαιούχου, εφαρμόζοντας κατ' αποκοπή συντελεστές στο σύνολο των δαπανών του επηρεαζόμενου από την παρατυπία πληθυσμού. Κατ' εξαίρεση η κατ' αποκοπή δημοσιονομική διόρθωση επιβάλλεται σε βάρος του λήπτη της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, όταν αυτός διαφέρει από τον δικαιούχο και η παρατυπία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψή του.

β) Ο συντελεστής της διόρθωσης καθορίζεται με βάση τη φύση και τη σοβαρότητα της διαπιστωθείσας παρατυπίας, την οικονομική ζημία την οποία προκάλεσε στο οικείο Ταμείο και την αρχή της αναλογικότητας. Για την εκτίμηση της σοβαρότητας μιας παρατυπίας λαμβάνονται υπόψη το επίπεδο του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης. Εφόσον η παρατυπία αφορά δημόσια σύμβαση εφαρμόζονται οι αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής C (2013) 9527 final/19.12.2013 και C (2019) 3452 final/14.05.2019, οι οποίες θεσπίζουν κατευθυντήριες γραμμές για τον καθορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων που πρέπει να γίνονται στις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από την Ένωση λόγω μη συμμόρφωσης προς τους εφαρμοστέους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις.

γ) Στις περιπτώσεις κατ' αποκοπή διορθώσεων που εφαρμόζονται σε συστημικές παρατυπίες, δεν ανακτάται το ποσό από τους (κύριους) δικαιούχους ή τους λήπτες της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης όταν αυτοί διαφέρουν από τον δικαιούχο.

3. Κατά παρεκβολή δημοσιονομικές διορθώσεις

Σε περίπτωση που για λόγους οικονομίας του ελέγχου έχει επιλεγεί προς έλεγχο αντιπροσωπευτικό δείγμα δαπανών, για τις παρατυπίες που εντοπίζονται στο δείγμα, η ΕΔΕΛ επιβάλλει δημοσιονομική διόρθωση, η οποία υπολογίζεται κατά παρεκβολή, δηλαδή με αναγωγή του

ποσοστού σφάλματος του δείγματος που ελέγχθηκε στις δαπάνες του πληθυσμού από τον οποίο εξήχθη το δείγμα, σε βάρος του (κύριου) δικαιούχου. Κατ' εξαίρεση η δημοσιονομική διόρθωση επιβάλλεται στον λήπτη της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, όταν αυτός διαφέρει από τον δικαιούχο και η παρατυπία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψή του. Στις περιπτώσεις κατά παρεκβολή διορθώσεων που εφαρμόζονται σε ένα σύνολο πράξεων στη βάση των αποτελεσμάτων ελέγχου ενός δείγματος, το ποσό της αναγωγής δεν ανακτάται από τους δικαιούχους ή τους λήπτες της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, που δεν έχουν ελεγχθεί.

4. Στις περιπτώσεις πράξεων ενισχύσεων, οι δημοσιονομικές διορθώσεις και οι ανακτήσεις εφαρμόζονται στη δημόσια συνεισφορά που αντιστοιχεί στις δαπάνες που περιλαμβάνονται στη δήλωση δαπανών και η οποία έχει καταβληθεί στους Δικαιούχους από το φορέα που χορηγεί την ενίσχυση

Άρθρο 5
Περιεχόμενο απόφασης
δημοσιονομικής διόρθωσης

1. Στην απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης αναφέρονται:

(α) Τα στοιχεία του κύριου δικαιούχου και του δικαιούχου ή των δικαιούχων στους οποίους επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση ή/και ανάκτηση. Στις περιπτώσεις ανακτήσεων, που οφείλονται σε πράξη ή παράλειψη του λήπτη της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, αυτές αναζητούνται από τον λήπτη της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, όταν αυτός διαφέρει από τον δικαιούχο της πράξης.

(β) Το ύψος της συνολικής δημόσιας δαπάνης (ενωσιακής και εθνικής) που αφορά η δημοσιονομική διόρθωση ανά δικαιούχο ή λήπτη της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης, όταν αυτός διαφέρει από τον δικαιούχο της πράξης, με σαφή διακριτικό και καθορισμό του ύψους του ποσού που καταβλήθηκε αχρεωστήτως ή παρανόμως και πρέπει να ανακτηθεί. Για τις οριζόντιες δημοσιονομικές διορθώσεις προσδιορίζονται ακριβώς οι επηρεαζόμενες δαπάνες. Για πράξεις κρατικών ενισχύσεων, στο αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό που πρέπει να ανακτηθεί υπολογίζονται και οι τόκοι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 7.

(γ) Τα στοιχεία ταυτότητας του μεμονωμένου ελέγχου στον οποίο διαπιστώθηκε η παρατυπία όπως ο κωδικός ΟΠΣ της ελεγχόμενης πράξης, το Πρόγραμμα Συνεργασίας στο οποίο έχει ενταχθεί, το Ταμείο (ΕΤΠΑ) ή Χρηματοδοτικό Μέσο (ΜΠΒ) από το οποίο χρηματοδοτείται και επιπλέον την Συλλογική απόφαση (ΣΑΕΠ/ΣΑΕ), μέσω της οποίας η πράξη χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

(δ) Η πηγή προέλευσης των εθνικών και ενωσιακών πόρων.

(ε) Η αιτιολογία επιβολής της δημοσιονομικής διόρθωσης, με αναφορά στις διατάξεις που παραβιάστηκαν καθώς και αναφορά στην οριστική Έκθεση αποτελεσμάτων Ελέγχου.

(στ) Οι επιπτώσεις της δημοσιονομικής διόρθωσης κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 6.

(ζ) Η προθεσμία εντός της οποίας θα πρέπει να επιστραφεί το προς ανάκτηση ποσό, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 7.

(η) Το ένδικο βοήθημα με το οποίο δύναται να προβληθεί η απόφαση καθώς και η προθεσμία άσκησής του, σύμφωνα με τα άρθρα 111-113 του ν. 4700/2020 (Α' 127).

Άρθρο 6
Δημοσιονομικές επιπτώσεις της
απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης

1. Οι οριζόντιες δημοσιονομικές διορθώσεις επιβάλλονται μόνο στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου ή σε μέρος του, δεν επιβάλλονται σε (κύριους) δικαιούχους.

2. Εφόσον από τα επικυρωμένα αποτελέσματα του ελέγχου διαπιστώνεται παρατυπία εκδίδεται από την ΕΔΕΛ απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης του άρθρου 5 για τη συνολική δημόσια δαπάνη. Το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης βαρύνει τους πόρους των φορέων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014.

3. Οι αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων που εκδίδονται για τις μη επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 3 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014, προβλέπουν είτε ανάκτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών σε βάρος των πόρων των φορέων που ορίζονται στην περ. «α» της παρ. 1 του άρθρου 5, με επιστροφή των μη επιλέξιμων ποσών στη ΔΟΥ και εν συνεχεία στα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού, είτε μείωση του ορίου πληρωμών του επόμενου οικονομικού έτους του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ του Υπουργείου ή της οικείας Περιφέρειας που εποπτεύει τον ελεγχόμενο φορέα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του ΠΔΕ. Η αρμόδια για την καταχώρηση των Δελτίων Διόρθωσης Διαχειριστική Αρχή, μετά την κοινοποίηση των αποφάσεων Δημοσιονομικών Διορθώσεων, ενημερώνει το ΟΠΣ με τα στοιχεία της απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης, έτσι ώστε να ληφθούν υπόψη από την Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την κατάρτιση του ΠΔΕ του επόμενου έτους.

4. Η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους και είναι αμέσως εκτελεστή.

5. Η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης κοινοποιείται στον κύριο δικαιούχο (εφόσον δεν είναι υπόχρεος δικαιούχος) στην ΔΑ, στην Αρχή Πιστοποίησης, στα αρμόδια Μέλη της Ομάδας Ελεγκτών (GoA του Προγράμματος) και τη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων εφόσον προβλέπει μείωση του ορίου πληρωμών του Εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Στις περιπτώσεις που η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης, προβλέπει ανάκτηση αυτή επιδίδεται στον υπόχρεο δικαιούχο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) με

αποδεικτικό επίδοσης, ώστε να ισχύσουν οι προθεσμίες του άρθρου 7. Εάν ο υπόχρεος δικαιούχος ή ο λήπτης της επιχορήγησης, είναι ΟΤΑ α' βαθμού ή εποπτευόμενο από αυτούς νομικό πρόσωπο με έσοδα αμιγώς από επιχορηγήσεις, η απόφαση κοινοποιείται και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων προκειμένου να καταβάλει το ποσό από τον προβλεπόμενο στην υποπερ. β.3 της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014 λογαριασμό. Μέχρι τη δημιουργία του λογαριασμού εφαρμόζονται οι διατάξεις των υποπερ. β.1 και β.2 της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014.

Άρθρο 7

Διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, από δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι εντός Ελλάδας.

1. Μετά την επίδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης με ανάκτηση, ο υπόχρεος (κύριος) δικαιούχος οφείλει να καταβάλει εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία επίδοσης, το ποσό το οποίο του έχει καταλογισθεί, σε οποιαδήποτε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), προσκομίζοντας την απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης, καθώς και το σημείωμα κατάθεσης που τη συνοδεύει. Στις περιπτώσεις πράξεων κρατικών ενισχύσεων, το προς ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό, επιβαρύνεται με τόκους που υπολογίζονται από την ημερομηνία καταβολής της κρατικής ενίσχυσης μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται, για κάθε ημερολογιακό έτος, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής (L 140). Η Δ.Ο.Υ. στην οποία έγινε η καταβολή γνωστοποιεί αμέσως την είσπραξη του οφειλόμενου ποσού στη ΔΣΑΕ της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, στη ΔΑ καθώς και στην Αρχή Πιστοποίησης. Την ΔΣΑΕ ενημερώνει και ο υπόχρεος με την προσκόμιση σε αυτήν των στοιχείων τεκμηρίωσης της καταβολής του οφειλόμενου ποσού.

2. Σε περίπτωση μη καταβολής του οφειλόμενου ποσού από τον υπόχρεο εντός της προθεσμίας της παρ. 1, η διαδικασία βεβαίωσης του χρέους ολοκληρώνεται εντός εξήντα (60) ημερών από την ημερομηνία επίδοσης της ΑΔΔ στον υπόχρεο φορέα με τη σύνταξη του χρηματικού καταλόγου, από την ΔΣΑΕ και την αποστολή του στην αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος Δ.Ο.Υ. του υπόχρεου.

3. Το προς ανάκτηση ποσό που βεβαιώνεται στη Δ.Ο.Υ. σύμφωνα με την παρ. 2, επιβαρύνεται με τόκους υπερημερίας που υπολογίζονται από την επόμενη της ημερομηνίας λήξης της νόμιμης προθεσμίας για την καταβολή του, έως την ημερομηνία σύνταξης του χρηματικού καταλόγου. Ειδικότερα, για τις πράξεις κρατικών ενισχύσεων οι τόκοι της παραγράφου υπολογίζονται επί του αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού

της ΑΔΔ από την επόμενη της ημερομηνίας λήξης της νόμιμης προθεσμίας για την καταβολή του ποσού, έως την ημερομηνία σύνταξης του χρηματικού καταλόγου. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται για κάθε ημερολογιακό έτος, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής.

4. Το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό που εισπράττεται ως έσοδο του κρατικού προϋπολογισμού εισάγεται σε Αναλυτικούς Λογαριασμούς Εσόδων (ΑΛΕ), σε έκτο βαθμό, ανάλογα με την προέλευση της κοινοτικής συμμετοχής, ΑΛΕ 1560403001 «Καταλογισμοί για προγράμματα του Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής», 1560405001 «Καταλογισμοί για λοιπά προγράμματα της ΕΕ», όπως καθορίζονται στην υπό στοιχεία 2/58493/ΔΠΓΚ/31-7-2018 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Οικονομική και Διοικητική Ταξινόμηση του κρατικού προϋπολογισμού» (Β' 3240). Στους ίδιους κωδικούς εισάγεται το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό όταν καταβάλλεται από τον υπόχρεο εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας των δεκαπέντε (15) ημερών.

5. Το βεβαιωθέν στη ΔΟΥ ποσό δύναται να καταβληθεί σε τρεις (3) ισόποσες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επομένου μήνα από τη βεβαίωση του και η δεύτερη και η τρίτη, την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα αντιστοίχως από τη βεβαίωσή του. Αν το βεβαιωθέν ποσό είναι μέχρι πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα, του μεθεπομένου μήνα από τη βεβαίωσή του. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης πληρωμής, το προς ανάκτηση ποσό επιβαρύνεται επιπλέον με τις προσαυξήσεις καταβολής που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190).

Άρθρο 8

Διαδικασία ελέγχου, επικύρωσης αποτελεσμάτων, έκδοσης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, από δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι εκτός Ελλάδας

1. Οι έλεγχοι σε (κύριους) δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι εκτός Ελλάδας διενεργούνται με μέριμνα της αρχής ελέγχου της συμμετέχουσας στο Πρόγραμμα χώρας, σύμφωνα με τις διατάξεις εφαρμογής κάθε Προγράμματος και τον εσωτερικό Κανονισμό της Ομάδας Ελεγκτών (GoA). Κάθε χώρα φέρει την ευθύνη για τους ελέγχους που διενεργούνται στην επικράτεια της. Το μέλος της ΟΕ που την εκπροσωπεί, είναι υπεύθυνο για την υποβολή των αποδεικτικών στοιχείων που σχετίζονται με τη δαπάνη, στο έδαφός του, η οποία απαιτείται από την αρχή ελέγχου προκειμένου να διενεργήσει την αξιολόγησή της. Μετά την οριστικοποίηση των αποτελεσμάτων ελέγχου και την διατύπωση σχολίων εκ μέρους

των μελών της ΟΕ, η έκθεση ελέγχου αποστέλλεται στην ΕΔΕΛ για επικύρωση, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Εγχειρίδιο Ελέγχου.

2. Εφόσον από τα επικυρωμένα αποτελέσματα του ελέγχου διαπιστώνεται παρατυπία που επιφέρει δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση, η αρμόδια για τη διαχείριση του ΠΣ μονάδα της ΔΑ καταχωρίζει τη δημοσιονομική διόρθωση στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών, από την ημερομηνία που παραλαμβάνει την επικυρωμένη έκθεση ελέγχου της Αρχής Ελέγχου, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που είχαν καταχωρισθεί.

3. Η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης εκδίδεται από την ΔΑ και εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 11 της υπό στοιχεία 302050/ΥΔ5250/23.10.2018 (Β' 5205) κοινής υπουργικής απόφασης. Η ανάκτηση των μη επιλέξιμων ποσών της ενωσιακής συνδρομής πραγματοποιείται σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο του κράτους-μέλους ή της τρίτης συμμετέχουσας χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο υπόχρεος δικαιούχος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Προγράμματα Συνεργασίας όπου
η Αρχή Ελέγχου εδρεύει εκτός Ελλάδας

Άρθρο 9

Διαδικασία επικύρωσης αποτελεσμάτων ελέγχου.

Αναφορικά με τα Προγράμματα της παρ. 2 του άρθρου 1, όταν πρόκειται να διενεργηθεί έλεγχος από την αρμόδια Αρχή Ελέγχου σε (κύριο) δικαιούχο που είναι εγκατεστημένος στη Ελλάδα, εφαρμόζονται οι διατάξεις εφαρμογής του Προγράμματος και ο εσωτερικός Κανονισμό της Ομάδας Ελεγκτών (ΟΕ). Στις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 1299/2013, οι έλεγχοι δύνανται να διενεργούνται με μέριμνα της αρμόδιας Διεύθυνσης Ελέγχου της ΓΔΕΣΠ, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Ελέγχου της Ε.Δ.ΕΛ., για λογαριασμό της Αρχής Ελέγχου που έχει οριστεί για το Πρόγραμμα. Ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τον εσωτερικό Κανονισμό της ΟΕ.

Μετά το πέρας του ελέγχου η ελεγκτική ομάδα καταρτίζει έκθεση προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου και την αποστέλλει στον ελεγχόμενο δικαιούχο, προκειμένου να διατυπώσει τα σχόλιά του. Η έκθεση των προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου μαζί με τις τυχόν αντιρρήσεις ή παρατηρήσεις εξετάζονται από την ΕΔΕΛ η οποία και οριστικοποιεί τα αποτελέσματα του ελέγχου. Ακολούθως, η οριστική έκθεση αποστέλλεται στα λοιπά μέλη της Ομάδας Ελεγκτών (GoA) του οικείου Προγράμματος και στην αρμόδια Αρχή Ελέγχου.

Άρθρο 10

Διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, από δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα

1. Στις περιπτώσεις, που σε επικυρωμένη έκθεση ελέγχου της αρμόδιας Αρχής Ελέγχου προβλέπεται ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού ενωσιακής συνδρομής σε βάρος (κυρίων) δικαιούχων που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, ενημερώνεται σχετικά η αρμόδια Εθνική Αρχή προκειμένου να μεριμνήσει για την ανάκτηση της συνολικής δημόσιας (εθνικής και ενωσιακής) συνδρομής, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 της υπό στοιχεία 302050/ΥΔ5250/23.10.2018 (Β' 5205) κοινής υπουργικής απόφασης, μετά την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 13 της ίδιας απόφασης. Για την διενέργεια της ανάκτησης έχουν εφαρμογή οι παρ 2-4 του άρθρου 14 της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης. Στην περίπτωση που ο δικαιούχος έχει επιστρέψει τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά ενωσιακής συνδρομής, η διαδικασία ανάκτησης αφορά μόνο την τυχόν καταβληθείσα εθνική συμμετοχή σύμφωνα παρ. 7 του άρθρου 14 της υπό στοιχεία 302050/ΥΔ5250/23.10.2018 (Β' 5205) κοινής υπουργικής απόφασης.

2. Εφόσον οι (κύριοι) δικαιούχοι που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα δεν επιστρέψουν τα ποσά εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από το Πρόγραμμα, η αρμόδια Εθνική Αρχή μεριμνά για την καταβολή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών της ενωσιακής συνδρομής από το Ελληνικό Δημόσιο. Στην περίπτωση αυτή, η Εθνική Αρχή αιτιολογεί στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους το ποσό που αναζητείται προς ανάκτηση από τον υπόχρεο δικαιούχο και εισηγείται την πληρωμή του σε λογαριασμό που υποδεικνύει η Διαχειριστική Αρχή του συγκεκριμένου Προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 11 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της απόφασης αυτής αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 3 Απριλίου 2023

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ